

Multicultureel

Het dagelijks leven in Geuzenveld-Slotermeer is zoals we in elke grote stad kennen, met alle denkbare vraagstukken ten aanzien van o.a. stedelijke vernieuwing, leefbaarheid, veiligheid, sociaal-maatschappelijke participatie en vrijetijdsbesteding.

Met haar ruim veertigduizend inwoners overstijgt Geuzenveld-Slotermeer vanzelfsprekend het stempel 'woonwijk', qua inwonertal zou het eigenlijk een stad kunnen zijn. Geuzenveld-Slotermeer heeft net als de dertien andere Amsterdamse stadsdelen een eigen dagelijks bestuur en een stadsdeelraad.

De samenstelling van de bevolking is multicultureel, bijna zestig procent is niet-westers en er wonen mensen van

honderd verschillende nationaliteiten. Er zijn ongeveer net zoveel mannen als vrouwen en verhoudingsgewijs veel schoolgaande kinderen en jongeren, maar minder jonge volwassenen in de leeftijdsgroep van vijftientig tot negenentwintig jaar. Dertigers (met jonge kinderen), veertigers, vijftigers en vijfenzestig plussers nemen per groep elk zo'n dertien tot vijftien procent van de totale bevolking in beslag.

Historie

Wie op zoek gaat naar de oorsprong van 'de ziel' van Geuzenveld-Slotermeer, krijgt een goede indruk met verhalen van en over de mensen die er vanaf de jaren vijftig hun intrek namen in een bescheiden flat of de vijfkamerwoning voor grote families. In de jaren vijftig van de vorige eeuw was het in katholieke kringen namelijk nog steeds normaal om een kroostrijk gezin op de wereld te zetten. De woningbouwverenigingen uit de 'pioniersjaren' van de Westelijke Tuinsteden zoals Geuzenveld en Slotermeer, hadden elk zo hun eigen invulling van de visies en het gedachtegoed omtrent een leefbare omgeving. Architecten en binnenhuisarchitecten brachten hun ideeën samen in wat als het Nieuwe Bouwen een ander tijdperk aankondigde: de wederopbouw na de Tweede Wereldoorlog en vooral veel licht, lucht en ruimte.

Stedenbouwkundige Cornelis van Eesteren zette met zijn Algemeen Uitbreidingsplan (AUP) van Amsterdam in 1934 al de toon voor zijn 'stad van de toekomst', geïnspireerd door de droom van Ebenezer Howard die in 1898 voor het eerst het begrip 'Tuinstad' lanceerde met zijn boek 'To-Morrow: A Peaceful Path to Real Reform'. In 1902 verscheen ditzelfde boek onder de meer aansprekende titel 'Garden Cities of Tomorrow' en enkele decennia later verrezen de Westelijke Tuinsteden van Amsterdam als moderne woonwijken waar vooruitgang hoog in het vaandel stond.

Slotermeer werd als eerste tuinstad feestelijk geopend door koningin Juliana, op 7 oktober 1952. Geuzenveld volgde enkele jaren later, in 1955. De ontwikkeling van deze twee tuinsteden kreeg in de loop der tijd

Historisch Geuzenveld

Woonwijken rondom Plein 40-45

een ander aanzicht. De woningnood in Amsterdam leidde tot een nieuw denken ten aanzien van de ruimtelijk opgezette en groene Tuinsteden. Open plekken werden bebouwd ten koste van plantsoenen en tuinen, toenemende verkeersdruk dwong tot herziening van de infrastructuur en de aanleg van onder andere de Schiphollijn en de sneltram.

De jaren tachtig en negentig kenmerkten zich door veranderingen in de bevolking. Een grotere koopkracht en hogere eisen wat betreft woonwensen en leefmilieu deden veel jonge bewoners naar elders trekken. Menig buitenlands en kinderrijk ge-

Woonwijken rondom Plein 40-45

zin vestigde zich in de tuinsteden en kleurde daarmee letterlijk en stevig mee aan het predikaat van Amsterdam als stad waar de meeste nationaliteiten wonen.

Sloterplas en Sloterpark

Temidden van de turbulentie, controversie en groei-stuipen die normaal zijn in een wereldstad als Amsterdam, ligt de Sloterplas met zijn meerledige functie, als een bijzonder 'niet-stads' fenomeen

Stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer

dat in staat is menig vooroordeel of innerlijk conflict te beslechten. Voor de primaire ontwikkeling van de tuinsteden speelde dit gebied indertijd een cruciale rol. De tuinsteden zijn namelijk gebouwd op zand dat gewonnen werd door het uitgraven van de Sloterdijkermeerpolder. Deze ontstond in de zeventiende eeuw toen men het Slooterdijkermeer inpolderde. Driehonderd jaar later keert het water er terug, als stralend middelpunt in een onverwachte oase voor recreanten, natuurliefhebbers en (water)sporters.

Het groenrijke Sloterpark en grootste park van Amsterdam, werd rondom de circa dertig meter diepe Sloterplas aangelegd. Men gebruikte de vruchtbare bovenlaag van de voormalige Sloterdijkermeerpolder als ondergrond, wat zowel ideaal als ideëel in het plaatje paste. Bovendien is het Sloterplas- en Sloterparkgebied de grote gemene deler van drie stadsdelen: Geuzenveld-Slotermeer, Osdorp en Slotervaart/Overtoomse Veld.

Het Sloterparkbad onderging sinds de opening in 1957 enkele transformaties en behoort nu tot één van de grootste zwemaccommodaties in Nederland waar ook professionele topsporters graag trainen. Als recreatie-

Woonwijken rondom Plein 40-45

oord voor jong en oud is het Sloterplasgebied al vanaf het begin een geweldig succes gebleken. Fietsen, wandelen, picknicken, joggen, skaten, sportvissen, surfen, zeilen, bootje varen en de hond uitlaten, het kan er allemaal.

Menig watersport- en zwemvereniging smeedt er vriendschapsbanden en sportief hete hangijzers, terwijl ook de eenling er zich kan laven aan de schoonheid van de omgeving. Amsterdammers zijn zondermeer trots op deze water- en natuurrijke plek waar flora en fauna in alle vrijheid kunnen gedijen, zoals in het 'Ruige Riet', een noordelijk gelegen stuk van het Sloterpark. Vogels als de ijsvogel en de lepelaar, de bonte specht, de buizerd en de bosuil voelen zich er prima thuis. De heemtuin Sloterpark, aangelegd in 1975, bestaat uit een afwisselend landschap van verschillende grondsoorten met bos, vennetjes en rietlanden. Volgens kenners zou het hele gebied over een grotere diversiteit aan soorten flora en fauna mogen beschikken, zodat het als

natuurgebied aan ecologische waarde wint en in het totaalplaatje met 'Groot Amsterdam' voor een uniek stadsklimaat zorgt. Het Sloterpark beschikt over enkele markante herkenningspunten, maar het meest opvallend is toch wel het kunstwerk van Wessel Couzijn, 'Groot Landschap'. In 1974 op een heuvel geplaatst, in 2006 grondig gerestaureerd. Er is uiteraard nog meer kunst te bewonderen in het park waar terrasjes en horecagelegenheden een prettig verpozen garanderen.

Als decor voor evenementen en andere georganiseerde activiteiten zijn de Sloterplas en het Sloterpark vanzelfsprekend zeer in trek. Zo is er het Waterval Festival, een tiendaags internationaal theater-, dans-, en muziekfestival dat al vier edities goed in de smaak valt. Het wordt ook 'De Parade' van de Sloterplas genoemd, naar het reizende theaterfestival dat ooit als 'De Boulevard of Broken Dreams' verwondering en artistieke hoogstandjes zaaide. Loveland, een DJ en Dance festijn dat in 2006 voor het eerst georganiseerd werd, richt zich voornamelijk op een jong publiek, maar eenieder die 'jong van geest' is zal zich er goed vermaken. Ook het Sloterparkbad leent zich graag als rekwisiet voor cultureel genot, het gratis toegankelijk West Beach

Recreatiehaven Sloterplas

Filmfestival maakt de zomeravonden aan het water extra bijzonder. Uiteraard is dit maar een greep uit de vele activiteiten die er rondom de Sloterplas en het Sloterpark plaatsvinden.

Om het gebied toegankelijk, begaanbaar, overzichtelijk en veilig te houden ijveren verschillende belangenorganisaties en betrokken bewoners voor een goed beleid ten aanzien van onderhoud, verantwoord gebruik en bovenal een respectvolle bejegening van dit fraaie stuk natuur in het Amsterdamse stadsdeel. Zo werd er in samenwerking met de stadsdelen Osdorp en Slotervaart de afgelopen jaren hard gewerkt aan het plan 'Rondje Sloterplas' dat het mogelijk maakt om een volledig rondje rondom de Sloterplas te maken, het zij als wandelaar, fietser, skater of jogger. De aanleg van de route resulteerde in twee door groenstroken gescheiden paden, compleet met uniforme verlichting, zitbanken en afvalbakken. Tot tevredenheid van de belanghebbenden.

Tuinstad

Dagjesmensen en toeristen vinden steeds makkelijker hun weg naar het Sloterplasgebied, net als menig Amsterdammer uit andere stadsdelen die behoefte heeft aan een gezonde dosis natuur. Maar wat te denken van de bewoners van Geuzenveld-Slotermeer zelf die niet (dagelijks) naar het Sloterplasgebied trekken? De oorspronkelijke tuinsteden hebben door de jaren heen aan groen en ruimtelijkheid ingeboet, voor de bewoners is er echter dicht bij huis nog steeds volop van groen te genieten. Het Eendrachtspark fungeert als grootste stadsdeelpark tevens als buffer tussen Geuzenveld en Slotermeer

Recreatiehaven Sloterplas

en staat in verbinding met andere groenzones zoals het Gerbrandypark, Park de Kuil, het Sloterpark en het noordelijk gelegen natuurgebied de Brettenzone waar natuur- en recreatiegebied De Lange Bretten en De Kluut een deel van zijn.

Plantsoenen en groenstroken verlevendigen de verschillende buurten die dankzij consequent toegepaste bewustwordingscampagnes door bewoners zelf mede worden schoon gehouden. Vergeleken

met de jaren vijftig, toen men in Geuzenveld en Slotermeer qua architectuur en woonbeleving nieuwe wegen insloeg, zijn de hedendaagse zienswijzen sterk veranderd. Al wordt het belang van een natuur- en groenrijke omgeving nog steeds hoog ingeschat. Wie bijvoorbeeld deelneemt aan de stadswandeling van Geuzenveld en Slotermeer, loopt een route langs enkele pijlers van het AUP, het plan dat ten grondslag lag aan de verwezenlijking van de Westelijke Tuinsteden. Naast opvallende gebouwen en typerende bouwstijlen van weleer, is er aandacht voor nieuwbouwprojecten die het oorspronkelijke gedachtegoed van het AUP naar een hedendaags niveau transformeren. Wandelingen als deze geven dan ook een goed beeld van verleden, heden en toekomst.

Maar er is meer. 'Route 16' is een route langs de bomen van het stadsdeel waaronder enkele heel bijzondere exemplaren te zien zijn. Het leuke van deze route is dat je al wandelende ontdekt dat ook de bomen eigenlijk bewoners van Geuzenveld-Slotermeer zijn, bewoners van wie de wortels veelal gelijk met de eerste heipalen in de Geuzenvelder-Slotermeerse bodem verankerd zijn.

Met de fiets kunnen groenliefhebbers mooie tochten maken in het stadsdeel en andere groengebieden in en rondom Amsterdam. De Groene As is een verbindingzone met routes van circa dertig tot ruim vijftig kilo-

Burgemeester van Tienhovengracht
meter en strekt zich uit van Amstelland tot Spaarnwoude. Ook de Tuinen van West, een buitengebied ten westen van Geuzenveld-Slotermeer, is bijzonder aantrekkelijk om per fiets te verkennen. Er zijn dan ook tal van fietsclubs en verenigingen actief die elk hun eigen routes en tochtjes uitstippelen.

Het mag duidelijk zijn dat Geuzenveld-Slotermeer als 'groenste' stadsdeel van Amsterdam geen begrensd gedachtegoed vertegenwoordigt waar het groen voornamelijk met behulp van mensenhanden en bevlogen ideologie tot stand gekomen is. Als deel van een groter geheel sluit het stadsdeel prima aan bij landelijker gelegen gebieden, zoals de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude. De stedelijke vernieuwing richt zich op het wonen, de leefom-

geving en de sociaal-culturele factoren, waarbij de verschillende bevolkingsgroepen en hun minstens zo gevarieerde maatschappelijke posities een grote rol spelen. Verbetering in structuur en bereikbaarheid van het 'groen' en 'blauw' zijn belangrijk, met de Sloterplas als recreatief centrum en het 'klotsend hart' van 'Nieuw West', waartoe ook een deel van Bos en Lommer wordt gerekend.

Geuzenveld-Slotermeer heeft al ruimschoots kennis gemaakt met de stedelijke vernieuwingsdrang. Het was ook noodzakelijk. Het stadsdeel is verdeeld in tien buurten die in de volksmond echter geen cijfers, maar namen dragen. We noemen enkele voorbeelden. Buurt Ne9en, aan het Eendrachtspark, diende als voorbeeldproject meerdere doelen.

Een nieuwe school, brede school 't Koggeschip voorziet het onderwijs van de gewenste impulsen. Het spraakmakende woongebouw Parkrand werd in juni 2007 feestelijk geopend. Verbluffende architectuur en praktisch vernuft, zorgen voor een aparte wonen (be)leefomgeving. Net als in het project Ripperdahof, appartementencomplexen waar de vier- of vijfkamerwoningen een grote gemeenschappelijke binnentuin delen, is de geest van het oude AUP als in een ademtocht present: volop aandacht voor licht, lucht, groen en ruimte.

Woonproject de Geuzentuinen, vlakbij in buurt De Geuzenbaan, biedt zowel sociale huurwoningen als koop- en huurwoningen in de vrije sector, met een rijkelijk groen aangeklede binnentuin. Ook de Bakemabuur, gelegen tussen het Lambertus Zijlplein, de Geuzenbaan en het Eendrachtspark, werd en wordt stapsgewijs getransformeerd tot een (asbestvrije) veilige en gemoderniseerde woonbuurt. Nieuwbouw, renovatie en verbetering van de infrastructuur zullen er tot in 2010 aan de orde blijven.

De Dobbebuurt (buurt 2), valt niet onder de stedelijke vernieuwing. Daar wordt echter op eigen initiatief van de woningbouwvereniging en bewoners gewerkt aan leefbaarheid en een betere sociale co-

Markt op Plein 40-45

Markt op Plein 40-45

hesie. Geuzenveld-Zuid (van Tijenbuurt, Dudokbuurt en Cuypershof) grenst aan het polderlandschap, het accent ligt er qua renovatie en nieuwbouw op seniorenwoningen.

De Confuciusbuurt (buurt 5) zet hoog in op vernieuwing met wonen, werken, ondernemen en multiculturele activiteiten in een groenrijke omgeving. Over de invulling van de Noordoever en Noorderhof bestaan al jaren verschillende meningen, maar ook daar schrijft de stedelijke vernieuwing in vol ornaat voort.

Mensenwerk

Het slopen en renoveren van oude woningen, het verdwijnen van vertrouwde straten, hoeken en pleintjes... Dit alles gaat niet zonder de steun, het begrip en de medewerking van de mensen die er (moeten) wonen. Leefbaarheid is vandaag de dag geen overbodige luxe. Vanwege een grote meerderheid buitenlandse nationaliteiten en de daarmee gepaard gaande cultuurverschillen, is het belangrijk dat men voor elkaar openstaat en communiceert. Of zoals een voormalig bewoonster, Monique Proost (39) uitlegt: "wat betreft de verschillende nationaliteiten in mijn tijd, er zat bijvoorbeeld maar één Turks meisje bij mij in de klas en één Surinaams meisje en drie Indonesische klasgenoten, maar dan had je het wel gehad. Nu wonen er veel Turkse en Marokkaanse mensen in de tuinsteden. In mijn tijd woonden er wel veel Indonesische mensen in de wijk en een aantal waren ook betrokken bij de kerk. Ik voer destijds en nu nog steeds, de omgang met diverse nationaliteiten als iets positiefs, mits er een zeker evenwicht is tussen de verschillende bevolkingsgroepen." Ondanks de knelpunten en problematiek die voor elke grote stad of gemeente gelden (werkloosheid, inbraken, diefstal, vandalisme en vervuiling, sociaal isolement, armoede en algemene achterstand), weet men in Geuzenveld-Slotermeer met een positieve benadering veel te bereiken.

Er zijn talloze verenigingen voor jong en oud, op recreatief en sportief vlak. Sportaccommodaties en sportterreinen zoals De Eendracht en Spieringhorn bieden ruimte aan velerlei activiteiten, het netwerk Wijkweb Geuzenveld coördineert en begeleidt door

Historisch Geuzenveld

en voor bewoners diverse vormen van vrijetijdsbesteding en cursussen.

Aan de hand van projecten kunnen jongeren hun energie op een goede manier kwijt en hun leven richting geven, zoals in de stichting L.O.U.D., Living Out Unlimited Dreams van Rivelino Rigters. Met een rapnummer en een op TMF en AT5 vertoende videoclip “Stem Van De Straat” wordt bijvoorbeeld een goed beeld geschetst van het dagelijks leven in Geuzenveld-Slotermeer en wat er onder de veelal van allochtone afkomst zijnde jongeren leeft.

Een andere muzieklip begint met beeld- en geluidsopnamen van het Vrijheidsocarillon op Plein '40-'45 voordat de typische hiphopklanken het overnemen. Het is een mooi voorbeeld van hoe geschiedenis en hedendaagse realiteit in elkaar kunnen overgaan en deel uitmaken van wat tuinstad Geuzenveld-Slotermeer is en heeft.

En voor wie sec de sfeer wilt opsnuiven van het oude Amsterdamse Uitbreidingsplan, is er het openlucht van Eesteren Museum. Een beschermd stadsgezicht met alle stedenbouwkundige en architectonische elementen die kenmerkend zijn voor de naoorlogse visie op wonen en leven in een Westelijke Tuinstad.

Stadsdeelkantoor Plein 40-45